

Asia: VN/2080/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle vaarallisten aineiden kuljetuksesta Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa annetuksi laiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Ei lausuttavaa

Ei lausuttavaa - toteaminen

-

Lausuttavaa

Yleisiä huomioita esityksestä

Säteilyturvakeskus (STUK) kiittää lausuntopyyntöä ja lausuu seuraavaa:

Luonnoksen 1 lakiehdotuksessa säädettäisiin Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen suorittamasta vaarallisten aineiden kuljetuksesta. Säännökset vastaavat sisällöltään pitkälti sitä, mitä uudessa siviili-VAK-laissa (541/2023) säädetään.

Laissa säädettäisiin vaatimuksista Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen omaa toimintaa koskien. STUK toteaa, että julkisen hallinnon oman toiminnan sääntelyä varten ei yleensä tarvita samassa laajuudessa lainsäädäntöä kuin yksityisten toimijoiden toiminnan sääntelyssä. STUK esittää harkittavaksi, missä määrin vaatimukseen sisältyy sellaisia yksilön, kuten hallinnon asiakkaan, oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita, joista on perustuslain 80 §:n tai muun säännöksen mukaisesti säädettävä lailla, ja missä määrin vaatimuksia on mahdollista toteuttaa esimerkiksi työnantajan direktio-oikeuden nojalla organisaatioiden sisäisillä ohjeilla ja työnjohtomääräyksillä sekä alihankkijoiden osalta sopimusteitse.

Lain 5 §:ssä puolustusministeriön asetuksella voitaisiin säätää standardeista, joilla lain vaatimukset katsotaan täyttyvän. STUK kiinnittää huomiota siihen, että valtuus on avoin eikä sisällä sen käyttöä rajaavia määritteitä tai ehtoja. Voiko standardin mukaan toimiminen ja sen katsominen tämän lain

mukaiseksi toiminnaksi aiheuttaa epäselvyyksiä esimerkiksi rangaistussäännöksiä sovellettaessa (standardin mukainen mutta rangaistussäännöksen vastainen toiminta)? Pykälän otsikossa viitataan kansainvälisiin sopimuksiin, joista ei kuitenkaan säädetä pykälätekstissä. Otsikkoa olisi aiheellista täsmentää vastaamaan paremmin pykälän sisältöä.

Lakiin sisältyisi säännöksiä, joiden nojalla Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto toimisi itsenäisenä viranomaisena, joka käyttäisi lainsäädäntövaltaa sekä tekisi hallintopäätöksiä. Asiaa on perusteltua tarkastella hallituksen esityksen perustuslakisuhdetta koskevassa jaksossa. Esimerkiksi lain 20 ja 114 §:ssä säädettäisiin Pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston oikeudesta määräysten antamiseen. Jatkovalmistelussa olisi varmistuttava siitä, onko Pääesikunnan osasto sellainen viranomainen, jolle perustuslain 80 §:n mukaisesti voidaan delegoida lainsäädäntövaltaa. Laissa (esim. 55, 94 ja 121 §) säädettäisiin Pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston oikeudesta tehdä hallinnollisia päätöksiä ja muutoin käyttää julkista valtaa. Perustuslain 119 §:n mukaan valtionhallinnon toimielimen yleisistä perusteista on säädettävä lailla, jos sen tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Tällaiset perusteita koskevat säännökset vaikuttavat olevan laissa ainakin Pääesikunnan osalta. Vertailun vuoksi toteamme, että esimerkiksi STUKin oikeus lainsäädäntövallan käyttämiseen ja hallintopäätösten tekemiseen on osoitettu yleisesti virastolle eikä sen yksittäiselle osastolle.

Muutoksenhakusäännösten osalta STUK ei pidä tarkoituksenmukaisena, että kaikista lain nojalla tehtävistä päätöksistä olisi 124 §:n mukaisesti ensi vaiheessa vaadittava oikaisua. Jatkovalmistelussa olisi harkittava, mitkä päätökset soveltuvat oikaisuvaatimusmenettelyyn ja mistä päätöksistä olisi perustellumpaa valittaa suoraan hallinto-oikeuteen. Erityisesti hallintopakkoa koskevissa asioissa on todennäköistä, että oikaisuvaatimusmenettely muodostaa vain tarpeettoman välivaiheen valitettaessa hallinto-oikeuteen.

STUKilla ei ole lausuttavaa 11. lakiehdotuksesta, joka koskee säteilylain muuttamista.

Soveltamisala

-

Säännökset valmiutta kohotettaessa ja poikkeusoloissa

-

Tilapäinen säilytys

-

Turvatoimet

-

Osapuolten velvollisuudet

-

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Valvonta

-

Viranomaisten toimivalta

-

Sanktiot

-

Huomioita liitelaesta

-

Esityksen vaikutukset viranomaisiin ja yrityksiin

-

Asetukset ja niiden vaikutukset viranomaisiin ja yrityksiin

-

Muita huomioita

-

Haataja Ville
Säteilyturvakeskus